

VIIKONVAIHDE

VIIKON ILMIO

Särkänniemen lasten eläintarhassa voi tutustua monen eläinlajin poikasiin. Marsuja on nähtävillä joka vuosi.

Pennut vetonaulana 1970-luvulta asti

Kolmen päivän ikäinen sonnivasikka Jalo-Iivari nautiskelee tyytyväisenä Iiris-kytön tarjoilemaa aamiaista. Ihmislapset seuraavat toimitusta Särkänniemen lasten eläintarhassa hiljaisuuden vallitessa. Meneillään on tärkeä hetki.

”Särkänniemessä ei ole koskaan aikaisemmin lehmä saanut vasikkaa. Me kuvittelimme, että se tapahtuisi joku yö kaikessa hiljaisuudessa, mutta Iirispä päättikin tehdä sen kesellä päivää yleisön seuratessa”, kertoo eläintenhoitaja **Teija Jokinen** Särkänniemestä.

”Tänä päivänä alkaa olla harvinaista nähdä lehmä yhdessä vasikkansa kanssa. Kaikki aikuisetkaan eivät tunnista enää lajia. Siksi on tärkeää, että lapset pääsevät jossain seuraamaan ihan tavallisia kotieläimiä läheltä.”

Jalo-Iivari ei ole ainoa eläinlapsi kotieläimiin erikoistuneessa eläintarhassa. Kolmen viikon ikäiset ankan- ja hanhenpoikaset metelöivät lämpölamppunsa alla. Marsunpoikaset ryntäilevät heinien seassa kopissaan. Tämän kesän uutuuksia ovat mikropossut.

”Takuusuosikit ovat koiranpennut. 28.4. syntyneet sekaro-tuiset Topi ja Heta valloittavat touhuillaan niin lapset kuin aikuiset.”

Pentuja on käyty ihailemassa eläintarhoissa aina. Niin myös Tampereella.

”Kun lasten eläin-tarha avattiin vuonna 1970, poikasia oli nähtävillä jo silloin. Koiranpentuja on ollut joka kesä kautta aikojen. Myös kanan- ja ankanpoikasia on ollut alusta asti”, Jokinen tietää.

Mikä niissä eläinten poikasissa sitten oikein viehättää?

”En tiedä samastuvatko lapset helpommin eläinten poikasiin, mutta poikaset ovat aina helposti lähestyttävviä. Ne eivät ole koskaan pelottavia. Aikuisis-takin ne ovat hellyt-täviä kömpelöine liikkeineen ja valtavan energiansa ansiosta.”

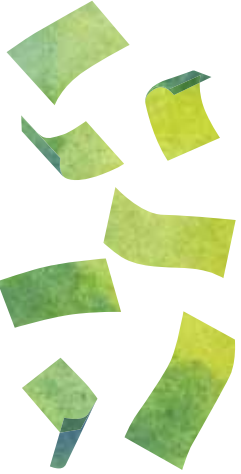
STINA HAASO

”Haudoin ankanpoikaset lämpö-lampun alla itse”, kertoo eläin-tenhoitaja Teija Jokinen Särkän-niemestä.

VIIKON VÄRSSY

Ratkaisu löytyi pulmaan moneen keksi pressa setelien painokoneen ei täydy velkaa taata eikä puoltaa kun kone meille seteleitä suoltaa ukko, luku, paperiin upeämmän sallii kaikille elon rehevämman voivat nuoret valvoa suven öitä ei tarvitse hiotaa eikä tehdä töitä rahaa riittää Einolle ja Maikille Juanille, Jorgolle, ihan kaikille eeuusta loppuu kansojen kopu Vallonian tuulia maustaa sopu keksintö iso, usein yksinkertainen etten sanoisi nyt jopa ylivertainen

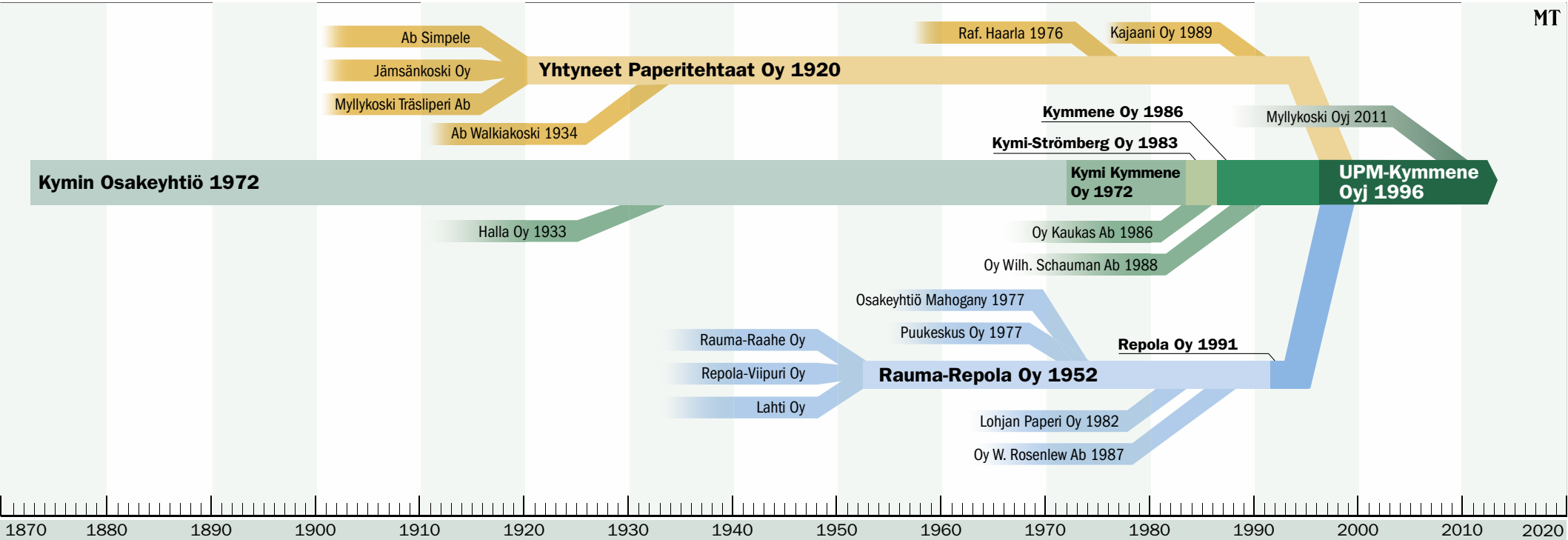
JUHA AALTOILA

MT 50 VUOTTA SITTEN - LA 21.7.

Myöhäisten kevätilviljojen kehitys pahasti jäljessä

Viljakasvustot ovat kehityksessään myöhässä 2–3 viikkoa. Myöhäisten lajikkeiden kohdalla tilanne on jo kriittinen, ellei säätilassa tapahdu pysyvää muutosta parempaan suuntaan, ts. elleivät säät pysyvästi poutiinnu ja lämpene, toteaa toht. Leo Yllö Maatalouskoelaitoksen kasvinviljelyosastolta Tikkurilasta. Etelä-Suomessa ovat aikaiset ohrat jo tähkällä. Kaksitahoiset ohralajikkeet ja kevätevehnäilajikkeet ovat juuri tähkälle tulossa – nyt, kun heinäkuusta on kulunut jo kaksi kolmannesta. Tavallisesti viimeainittujen tähkäminen tapahtuu kesäkuun lopulla ja heinäkuun alussa, joten kehitys on tavallisesta aikataulusta myöhässä 2–3 viikkoa, huolestuttavan paljon siis ottaen huomioon meidän lyhyen kasvukautemme. Jos säät jatkuvat tällaisenaan, on varmaa, että myöhäisten lajikkeiden käy kalpaten: niistä tulee yksinomaan hallan ruokaa. Säät ovat kuitenkin ratkaiseva tekijä. Jos ne tästä puoliin ovat suotuisat, voi lopputulos olla viljojen kohdalla hyväkin. Mutta tuntuu siltä, että jos säät vielä pari kolme viikkoa jatkuvat kylminä, ovat kasvustot jääneet toivottomasti myöhään.

UPM:ään liittyneitä suomalaisia yhtiöitä

Arkisto kertoo tarinaa fuusioista

UPM:n keskus-arkisto ei ensi näkemältä yllätä. Hyllyt pursuavat paperia, paperia, paperia. Mutta sen lisäksi arkistossa voi tutustua muun muassa vanhimpaan Suomessa säilyneeseen paperikoneeseen.

.....

VALKEAKOSKI (MT)

Rauma-Repolan valmistama alus päätyy telakalle. Telakka tarvitsee korjausta varten aluksen alkuperäiset piirustukset. Minne telakka ottaa silloin yhteyttä?

No, metsäyhtiö UPM:n keskusarkistoon Valkeakoskella.

Valkeakoskelle on kerätty 14 hyllykilometriä suomalaisen metsäteollisuuden historiaa. Ja kyllä, Rauma-Repolan valmistamat alukset ovat osa sitä.

UPM:n asiakirjahallinnon päällikkö **Ari Sirén** vetelee arkistolaatikoita auki veikeä ilme kasvoillaan.

”Tässä ovat ilmeisesti Neuvostoliiton sotakorvauksena toimitetun aluksen piirustukset. Niin ainakin voisi päätellä kylläisistä kirjaimista. Tästä taas löytyvät vuonna 1994 Finnyardsin telakalla tehdyn laivan piirustukset.”

Repol valmisti 1900-luvun lopulla paitsi aluksia myös paperia. Erinäisten sattumien kautta sekä käytössä olevien alusten piirustukset että pape-rintuotannon historia ovat päätyneet samaan arkistoon.

Historia täynnä fuusioita

Harva yhtiö on fuusioitunut yhtä useasti kuin nykyinen UPM-Kymmene.

Tavallisesti yhtiön historian katsotaan alkaneen vuodesta 1871, jolloin Ab Walkiakoski sai alkunsa, tai vuodesta 1872, jolloin Kymin Osakeyhtiö perustettiin.

Ja jos oikein tarkasti tutkitaan, sitä ennenkin oli olemassa yhtiöitä, joita ilman nykyinen metsäyhtiö tuskin olisi yhtä iso ja kansainvälinen kuin millaise-na se nykyisin tunnetaan.

UPM-Kymmenen fuusiot ovat tuskin vieläkään ohi, vaikka yhtiön nimi ei olekaan muuttunut sitten vuoden 1996. Uusimpana yhtiön on sulautunut Myllykoski. Kauppa sai kilpailuviranomaisten hyväksynnän viime kesänä.

Samoihin aikoihin asiat nyt-ikähtivät sen verran eteenpäin, että myös uusi keskusarkisto sai alkunsa.

Monta arkistoa yhdistettiin

Valkeakosken keskusarkisto perustettiin viime vuoden lop-pupuolella.

”Siihen asti UPM:llä oli kaksi tai kolme keskusarkistoa, riip-puu vähän siitä, miten laske-taan”, Sirén kertoo.

Uuteen arkistoon tuotiin materiaalia Kuusankoskelta ja Valkeakoskelta sekä Helsingin pääkonttorissa sijainneesta arkistosta. Myös Myllykosken arkistot päätyivät Valkeakoskelle.

”Koko arkiston muutto oli haastava juttu. Hyllyjä tyhjennettiin samaan aikaan monessa eri paikassa. Paperit kuljetetiin Valkeakoskelle, ja hyllyjä alettiin saman tien täyttää tässä päässä. Sitten tyhjat hyllyt siirrettiin tänne, ja ne täytettiin taas jostain muualta tuoduilla paperilla”, Sirén kuvaa.

Siihen nähten, että kaootti-sesta muutosta on kulunut vasta reilut puoli vuotta, arkistossa on siistiä. Tiedonhaku on tosin vielä hankalaa.

”Nyt käynnissä on luetteloi-den päivitys. Kaksi kesätyön-tekijää on palkattu tekemään uusia osoitetietoja.”

Sirén myöntää, että urakas-ta ei selvitä yhdessä kesässä. Vaikka hän muuten puhuukin sähköisen arkistoinnin puoles-ta, tässä tapauksessa sähköisen järjestelmän luominen olisi kohtuuttoman hankalaa.

”Paikalla olevat paperiset lu-ettelot riittävät mainosti, kun-han ne ovat ajan tasalla.”

”Alusten piirustukset on seulottu Raumalla. Tänne ovat päätyneet ne, joiden täytyy vielä löytyä”, Ari Sirén kertoo UPM:n keskusarkistossa Valkeakoskella.

Myllykosken paperikone oli käytössä vuosina 1907–1981. Kolmenkymmenen eläkevuoden ai- kana kone ruostui pahasti, mutta on nyt jälleen esittelykunnossa.

Arkistojen aarteita

Mitä kaikkea UPM:n arkistosta sitten voi löytää? Vaikka mitä!

Yhdessä hyllyssä näkyi vanhoja pro gradu -töitä, toisessa henkilöstölehtien vuosikertoja. Arkistosalin takaseinällä on hyllykaupalla vanhoja työso-pimuksia.

Sisäänkäynnin lähelle on koottu tilikirjoja.

Vanhoja metsätilakarttoja löytyy useasta paikasta. Voi vain kuvitella, miten paljon aikaa niiden laatiminen, piirtäminen kä-sin ja maalaaminen vesiväreillä on vienyt.

Entä mitä mahtavat sisältää mapit, joiden selkämkyksessä lukee Nigeriä?

On helppo uskoa, että his-toriaa opiskellut Sirén viihtyy arkistossa erinomaisesti.

Pari tuntia kestävän haas-tattelun aikana toimittaja ei

onnistu kertaakaan esittämään kysymystä, johon Sirén ei mui-ta mutkitta vastaisi.

Hallussa ovat niin yhtiön kuin arkistoon tuotujen paperienkin historia.

Lakien velvoitteet täyttyvät

Arkistolaki ei koske yritysarkis-toja.

”Täällä säilytetään papereita yhtiön oman tarpeen ja muiden lakien vaatimusten mukaan”, Sirén kertoo.

”Esimerkiksi palkka- ja työ-suhdetiedot on säilytettävä niin pitkään kuin työtodistus on annettava, siis kymmenen vuotta. Käytännössä on kuiten-kin huomattu, että ne kannattaa säilyttää paljon pidempään.”

UPM:n keskusarkisto ei ole mikään museo. Sinne tulee jatkuvasti uusia papereita, ja vanhoista papereista luovutaan

säännöllisesti. Kun paperi on lojunut arkistossa riittävän kauan, se ei enää kiinnosta asi-anosaisia.

Sen sijaan tutkijat saattavat kiinnostua siitä.

”Meillä käy yhdestä kahteen tutkijaa viikossa – siitä huoli-matta, että tutkijoiden käyntejä on toistaiseksi yritetty rajoittaa, koska muutto on vielä kesken.”

Erityisen kiinnostuneita tutkijat ovat olleet valokuva-arkistosta.

Puolen miljoonan tai ehkä jopa miljoonan valokuvan koko-elma ei kata ainoastaan UPM:n vaiheita, vaan sinne on kerätty oikeastaan koko Suomen met-säteollisuuden historia.

Kaikki valokuvat on digitoitu, joten ne saa käyttöönsä helpos-ti. Tosin myös niiden luetteloi-n-ti on Sirénin mukaan pahasti kesken.

Vanhin säilynyt paperikone

Tänä kesänä UPM:n keskusarkiston kokoelmat ovat saaneet täydennystä.

Alakerran halliin on tuotu vanhin Suomessa säilynyt pa-perikone, vuonna 1907 Mylly-koskella käyttöön otettu.

”Kone oli käynnissä todennä-köisesti vuoteen 1981 asti.”

Sen jälkeiset melkein 30 vuotta se oli säiden armoilla kylmässä hallissa. Kun kone tuotiin Valkeakoskelle, se mah-tui rakennuksen ovista sisään juuri ja juuri.

UPM:n keskusarkiston viral-lisia avajaisia vietetään elokuun puolivälissä.

Silloin on avoimien ovien päi-vä, ja samalla yleisö pääsee en-simmäistä kertaa tutustumaan massiiviseen paperikoneeseen.

HELI VIRTANEN